

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartások stb. intézendők.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közölhetők.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár.
Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítanak.
Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkal még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Takarékpénztáraink.

Kézdi-Vásárhely, 1890. márcz. 28.

Az uszatorvény létesítése előtt, hogy mennyire ki volt téve a hitelre szoruló község az egyes kapzsi emberek önkényének, mindnyájan tudjuk. Hogy e lelketlen kufárságnak vége szakíttassék, hogy a pénzügytők megtakarított filléreiket gyümölcsözőleg elhelyezhessék, a hitelre szoruló könnyen olcsó pénzhez jussanak, városunk jobb érzésű, tetterős egyénei által Háromszékvármegye területén legelsőben létesített takarékpénztár. E tény maga elég világosan bizonyítja, hogy városunk kereskedelme már a multban oly magas fokon állott, hogy ily

pénzügyintézetek létesítése elkerülhetlenül szükséges volt.

Hogy mennyire felelt meg feladatának, eléggé bizonyítja az, hogy példája nemhogy visszariasztotta volna hasonló ténykedéstől, de sőt hasonló intézmények felállítására nemcsak a megye központját, hanem több vidéki nagyközséget is fellelkesített.

Az intézmények nagy feladata, közhasznúsága nemzetgazdasági szempontból is elvitáztathatatlan és éppen ezért ez intézmények alkotói, fenntartói és vezetői iránt elismeréssel lenni tartozunk.

Midőn e kedves kötelezettségünknek kész örömmel teszünk eleget, szabad legyen néhány reformeszmét becses figyelmükbe ajánlanunk.

A mult eléggé igazolja, hogy a takarékpénztárak felvirágoztak, tehát a hitelre szoruló sokasága egész táborát képez. Ez a kilátás jövőre is fennáll, mert adó és vásárló a székelyföldi munkás nép között mindig leendő. A községgel szemben elég humánus volt a takarékpénztár, mert midőn az uszorások 24, 40 és 60%-ra adták, a takaréknál 12%-ra lehetett kapni, később 9% s ma 8%-ra, a változó viszonyok szerint.

Hogy nagy forgalom mily óriási jövedelmet biztosított a részvényeseknek eléggé igazolja ama körülmény, hogy a 40 frtos részvények ma 100 frtos törzsrészvénytől kicserélve, 120—130 frton is elkelnek.

A részvényesek csekély betétjük kamatát évenként bőven megkapták s ezenkívül tartalékalapjukat hatalmas összeggel nevelték, tisztviselőiket szép fizetéssel honorálták s még néhány fillér jótékonyezéla is mindig jutott.

A „Székelyföld“ tárczája.

Boszorkányos tárcza.

Írta: Molitor.

(Folytatás és vége.)

Mit mondjak tovább; délig folyton sarkunkban volt a nálunknál másfélszer gyorsabb hajó, folyton lövöldözött, mi nem is feleltünk, sőt utóbb hangos hurrá kiáltásokkal, kendő és kalap lobogtatással üdvözlöttük a vízbe hult golyókat, nem kis bosszuságára az afrikaiaknak. Ily mulatozás közben véletlenül a hátsó árbocoz tetejére pillantok, mire majd hanyat estem ijedtemben. Az őrmatróz ott guggolt a kosárban, de mellette felállva s mintegy átszellemülve, tekintetét merően és nyugodtan az ellenséges hajóra függesztve, Hoffmann ur.

Most már értettem, miért szabadultunk meg; de azt, hogy mint jutott fel az árboczkosárba, miféle erővel rendelkezett s sok mást, soha sem voltam képes magamnak megfajteni; meglehet az ily és ehez hasonló rejtélyek megoldása a természet tudományok, kiváltképpen a villanyosság és delezesség magasabb ismerete által, az utókornak van fentartva.

Tehát állandóan Bécsbe költöztünk — folytatá Wessely ur. — Itt e félrevaló házat béreltük ki. Uram itt sem hagyott fel kimerítő kutatásával; laboratoriuma olykor pokoli büzt terjesztett, éppen nem alkalmat arra, hogy megtámadt egészségét helyreállítsa.

Orvosai óva intették, hogy tartózkodjék minden testi és szellemi munkától, járjon ki a szabadba, élvezze a kellemes és jó levegőjű kiránduló helyeket, parkokat, kerteket, melyekben Bécs olyan gazdag, de mindhiába, uram nem az az ember volt, ki szenvedélyéről egy könnyen lemond. Mindig remélte, hogy az elixir hiányán már holnap segítve lesz s akkor — nem kell doktor.

Az utolsó időkben, úgy látszik, mégis rájött, hogy minden kutatás hiába való, mert rendkívül kedvetlen, sőt haragos volt, Ez idő alatt sokat kellett szenvednem, mert miután a hűséges Caesar — ezuttal egészen — meghalt, én lettem rossz szeszélyeinek villámhárítója, de miután oly sokáig volt jószágos pártfogóm, szívesen türtem el mindent, míg a halál szenvedéseitől feloldotta.

Vele mindenesetre egyike a legrendkívülőbb és legrejtélyesebb férfiak egyike szállt sirba. Ha uram nem tett hírnévre szert, mint Notradamus, St. Germain, Cagliostro és mások, onnan van, hogy ő egyáltalában minden feltűnést aggályosan került. Ha „művészet“ -vel nyilvánosan tűzérkedni akart volna, egészen másszerű bámulatba ejtette volna a világot, mire a modern szellemidéző Hume, ki hozzá képest csak hitvány kontár számba mehet, pedig ez is annak idejében az egész előkelő társaság esztétikizmitá, ugyannyira, hogy skeptikusok és felvilágosultak, minő a francziák császára, nem volt képes Humera gondolni borzongás nélkül.

Midőn Hoffmann ur kimúlt, az adta elő magát, hogy valamennyi órája, minden látható ok nélkül

Nem hiszem, hogy ma egyetlen részvényes lenne, ki meg ne lenne elégedve azzal, hogy 20 év lefolyása alatt 400 frt alapja 4000 forintra emelkedett, dacára annak, hogy a 400 frt után évenként 32 frtot és így a 20 év alatt 640 frtot még ezenkívül zsebrerak az évi osztalék cizmen.

A takarékpénztárak zárszámlája átviteli nyereséménnyel zárul majd minden évben. Ez arra vall, hogy a váltóadósok nagy száma évről-évre növekedik. Miután a takarékpénztári részvényesek nem azon céllal alakíták ez intézeteket, hogy ez alapon meggazdagodjanak, s csekély befektetett tőkéjük óriás erővel növelve, még osztalékot is busásan hozzanak: nagyon is méltányosnak tartanám, ha tek. igazgatóságok a kamatlábakat még lejjebb szállítanák.

Pangó iparunk, eladósodott gazdaközönségünk felemelésére ez volna egyik biztos és célra vezető út.

Azon részvényesekkel szemben, kik az igazgatóság ilyen eljárását kifogásolnák, mindig akad, ki az igazság fegyverével harcolni és győzni tud. Egy ily intézménnyel nem a magunk, hanem a kereskedelem, ipar és közgazdasági szolgálatában állunk s ezt szem elől téveszteni még akkor sem szabad, ha a pénz mindenek felett szeretjük.

Veritas.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A főrendiház.

A főrendiház márczius 21-iki ülésén, melyben br. Vay Miklós elnökölt, a kormány részéről jelen voltak: Gróf Szápáry Gyula miniszterelnök, Wekerle Sándor, gróf Bethlen András, gróf Csáky Albin.

egyszerre megállt, a nélkül, hogy az óramű lejárt volna.

Mióta el van temetve ismét járnak ugyan, hanem éjjel mindenféle rendkívüliség mutatkozik rajtuk. Az ön matróz-órája nem áll egyedül e tekintetben, a más négy még talán gonoszabbul csinálja. Kettőt közülök, melyeket eladtam, ismét visszahoztak, mert vevőjük semmi szín alatt nem akartak azokkal egy fedél alatt lenni. Majd minden tárgyan jelentkezik különben valami különöség. Ez a ruhaszekrény például a reggel nem a fal mellett, hanem a szoba közepén állott a nélkül, hogy tudnám mint került oda. Ez az aranyóra, melyet uram mindig magával hordott s ennél fogva legbecsebb emlékem, éjjel soha sem marad ott, a hová teszem, ha zsembembe hagyom az éjjeli szekrényen találok, ha oda teszem szegre kerül, ha párnám alá dugom, zsembembe költözik. Ezt a könyves vasládát hiába csukom be, mert mikor belenyulok mindig záratlan találok. S így számtalan megfoghatatlan dolgot tudnék önnek felsorolni uram hátrahagyott tárgyairól.

Egyébiránt a mi engem illet, nem sokat csinállok belőle. Életemben oly sok rendkívüli dolognak voltam tanúja, hogy már semmin sem csodálkozom, se nem okoz legkisebb félelmet sem; sőt ha maga Hoffmann ur, ki szeptember óta el van temetve, most ide hozzám belépne, cseppet sem csodálkoznám.

A mint Wessely ur elbeszélésében idáig ért, az ajtó hirtelen fölnyílik s egy kávészin kabátos, komor és sötét arcú férfi lépett be, ki lassu, zaj-

Elnök az ülést 11 órakor megnyitja. Jelenti, hogy br. Bornemissza Károly, a főrendiház választott tagja, országgyűlési képviselőházi mandátumáról lemondott; kiadott az igazoló bizottság.

A főrendiház ezután a hazai iparnak állami kedvezményekben való részesítéséről;

a hazai ipart támogató pénzüzeteknek adható állami kedvezményeiről;

a hazai pénzüzeteknek adható állami kedvezményeiről;

a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak az államvasutak igazgatósági épületébe átköltözködése alkalmából felmerült költségek fedezésére szükséges póthitelről;

a Svéd- és Norvégországgal kötött szerződés beczikkelyezéséről;

a Holicstól a magyar határszélig vezetendő helyi érdekű vasut engedélyezésére vonatkozó törvényjavaslatok,

a kassa-tornai,

a somogy-szob-bárosai,

a békésmegyei helyi érdekű vasutak engedélyezésére vonatkozó,

a Casotto és Pedemonte déltiroli községekbe behozandó tengeri és buza vámmentességéről szóló törvényjavaslatokat;

a szab. cs. és kir. kassa oderbergi, magyar-észak-keleti és az I. magyar gáocsországi vasutársaság részére felvett beruházási kölcsönök lebonyolítása és felosztására vonatkozó jelentést; és végre:

a szegedi rakpart és az 1888 iki állami zárszámadásokra hozott képviselőházi határozatokat általánosságban és részleteiben változatlanul elfogadta.

Végül hitelesítették az ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Méltóztatnak megengedni, hogy a közelgő ünnepekre a méltóságos főrendeknek minden jót és szerencsét kívánva, magamat kegyességükbe ajánlom! (Felkiáltások: Éljen az elnök!)

SZEMLE.

Az új kancellár, mint Berlinből jelentik, a közelebbi napokban köriratot fog intézni a hatalmakhoz, melyben a békepolitika fentartása lesz hangsúlyozva. Hamburgi tudósítás szerint a walesi herceg Berlinben létének következtében Németországnak Angliához való közeledése várható, s ugyan e forrás szerint másrésről irányadó körökben nem tartják kizártnak az Oroszországhoz való csatlakozását sem.

A Bismarck-válságban újabb mozzanatot nem jelentenek a berlini lapok. A Nordd. Allgemeine Zeitung nem folytatja az elkezdett polemikát, mert tényleg nincs ki ellen. A Reichsanzeiger egyszerűen nem veszi tudomásul az egykori kancellárlap fejtegetéseit, de a sajtó egy része megteszi rájuk a maga megjegyzéseit. A Deutsches Tageblatt ezt írja: »Ha a Norddeutschenak Bismarck elbocsátásáról szóló fejtegetései folytatódónak, akkor a Reichsanzeiger felelni fog rájuk, vagy pedig megjegyzésekkel kapcsolatban fogja közölni Bismarck elbocsátási kérvényét.« A Kreuzzeitung így ír: »Ha a Norddeutsche Allg. Ztg. folytatja e fejtegetéseket, vizsgálgatni kell majd

talán léptekkel, a nélkül, hogy reánk nézne a szobán keresztül ment s Weszely ur hálókamrájában eltűnt.

Weszely urra néztem. Ez daczára iménti biztosításának halott halvány lőn. Mereven mint brült nézett az ajtó felé, mely mögött a sötét alak eltűnt.

— Tán csak nem? — kérdém megdöbbenve.

— Hoffmann ur, — nyögé Weszely alig hallhatólag.

Jéghideg borzongás futott rajtam végig, a veriték nagy cseppekben tört ki homlokomon. Csak ki, ki a szabadba, különben megfulladok, s a nélkül, hogy Isten hozzádot mondtam volna, künn valék.

A friss esti lég, a sokaság tolongása az utcákon s a hosszú séta a távol város negyedtől haza felé, némileg megnyugtatók felizgatótt kedélyemet. Szelleim életlen a Weszely ur elbeszélése szülte fantasztikus régiókból apránként visszatért a közönséges világ megszokott üzelmeibe. Hanem szilárdan elhatároztam a megbabonázott órát lakásomból eltakarítani. Meg is történt az igaz, de nem a nélkül, hogy még egyszer meg ne csufoljon, az pedig így esett meg:

Hogy a Weszely urnál hallottak benyomása minél jobban elenyészessék, felkerestem collegáim társaságát, honnan csak késő este tértem haza. Első teendőm volt a matröz-órát — melyre nem nézhettem többé borzadály nélkül — szobámból

azt az elmaradhatatlan kérdést, hogy mely tapasztalatok birták a császárt és a befolyásos szövetségi fejedelmeket arra, hogy tartózkodjanak a Bismarck hivatalban maradását cselező lépésektől. E vizsgálat okvetlenül nagyon kinos lenne. »A Berliner Tageblatt így szól: »Ha a kancellár haragja még tovább is ily módon fog kitörést keresni, akkor a nyíl könnyen visszapattnhat az ijátszra. Megérhetnék az Arnim eset tragikus ismétlődését, a melyre Bismarck az Arnim-paragrafus megalkotásakor aligha gondolt.« A Vossische Zeitung Cavour ama mondására utal, hogy nincs a politikában izetlenebb dolog, mint a boszuvágy.

Érdekes adomát mond el Bismarckról és utódjáról a Nationalzeitung: »Bismarck egyszer 1878-ban Friedrichsruhából Berlinbe menet a hamburgi vonaton ült. Utközben beszállt Caprivi is, ki ismerősként látván a kancellár körül, bemutatatta magát neki, s élénk társalgásba merülve maradt ott a szalonkoosiban Bismarck mellett. Ugyanaz nap este Bismarck így szólt környezetének egyik tagjához: »Sokszor eltűnődtem már azon, hogy vajjon ki lehet egykor az én utódom? Ma láttam az illetőt.«

T a n ü g y.

A barátosi iskola története.

Irta: Borivó.

(Folytatás.)

U j i d ő k, u j e m b e r e k.

A hatvanas évek elején két jeles tehetségű belső emberrel ajándékozta meg az isteni gondviselés Barátos községét, az egyik tiszt. Vékás Lajos ref. pap, ki 1862-ben jött mint új pap ide, hogy magasztos pályafutását megkezdje. A nép nagy reményekkel nézett elébe, sokat várt tőle, de beköszöntő beszédével, különösen a szónoki remekléssel annyira felülmulta a legutoljottabb várakozást is, hogy midőn a templomból hömpölygött ki a nép, mind azt beszélték: »E nem vékás, mert e köblösnek is beillik.« Az ő idejövetelekor templom, temető, paplak minden elhanyagolt állapotban volt, de ő kieszközöltte, hogy a szegényes régi papi lak helyett az eklézsia megvásárolta a régi kapitányi laktanyát.

Az ő kezdeményezésére alakult egy magtári társulat, mely eleinte csekély számmal, csekély vagyonnal birt ugyan, de most az egyházközségnek csaknem minden tagja be van állva és tekintélyes összeggel rendelkezik. Az ő munkássága valódi áldás az egyháza és községre egyaránt, a hol ő munkál ott mindennek szép rendben és ékes-ségben vannak.

A másik jeles belső emberünk Kocsis Elek énekvezér és tanító. Tanítói pályáját Kézdí-Vásárhelytől az ugynevezett pártikulában kezdte 1853-ban, onnan Léczfalvára ment, hol meg is nősült. Léczfalváról 1861-ben jött Barátosra. De itt nem aka-

kihinni, nehogy éjjeli nyugalma megzavarja. kitétem ő kelmét az előszobába, szállásadóm konyháján tul, az ajtókat becsuktam, s mint ki dolgát jól végezte, fejemet nyugalomra hajtám.

Éjjelkor erős zörej ébresztett fel. Felültem ágyamban, hogy jobban halljak, a zörej egy óra felhuzásától származott, melynek — tisztán kivehetőleg — itt a szobámban kellett lenni, mindjárt arra tik, tak, tik, tak, gyertyát gyújtok, hát az átkozott matröz-óra ott ketyeg rendes helyén a szekrényen. A néger soha sem forgatta szemeit oly fertelmesen, a fejér matröz soha sem nyujtogatta nyelvét oly hosszúra és gunyosan mint most. A látvány kihozott sodromból, magamon kívül lettem, hirtelen felöltöztem s rohantam ki az éjbe.

Reggel hazamentem, összepakoltam az órát, mely egy idő óta minden kedélynyugalamtól megfosztott s néhány sor kíséretében Weszely urnak küldtem. Hogy miért nem vágtam inkább földhöz, hogy pozdorjába menjen? kérdik önök. Hja! szezettem volna látni, ki merte volna azt megtenni az én helyzetemben. Én is gondoltam arra, de az igazat megvallva nem volt bátorságom.

Néhány hónappal később ismét meg akartam Weszely urat látogatni. Lakásán értesültem, hogy elhagyta a várost s szülőhelyére költözött. Hogy hová lett s mi történt tovább a csodálatos órával, soha sem tudhattam meg.

rom jeleink teljes életrajzát adni, azt — hozzájuk méltóan — megírja majd valaki, én csak a népoktatás terén szerzett érdemeiket akarom vázolni. Kocsis urnak jó hirneve volt. Az iskolához zsufolásiig megtelt tanulókkal. Boldog, boldogtalan felküldte a gyermekét, hogy lásson, halljon. Látott, hallott, szepét, jót, a kinek szeme és füle volt. A gyermekek szívet, lelket emelő gyönyörűséggel énekeltek a templomban, a felnőttek szokatlan számban sereglettek oda és buzgó áhitattal hallgatták az ékes szónoklatot a lelkesz ajkairól. Az akkori vallásos ember elmondhatta: »Valódi gyönyörűség most élni!« Így teltek a napok, míg az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. megszületett. 1869-ben a tankötelesek még nem voltak összeírva. De 1870-ben már kezdetét vette az új rend a népoktatási törvény értelmében. Ezen évben 139 volt a 6—12 éves mindkét nembeli tényleg iskolába járó gyermekek létszáma.

A felekezeti iskolához nem volt alkalmas arra, hogy ennyi tanuló befogadhasson, nem volt sem elég tágas, sem elég világos. Községünkben megjelent az új tanfelügyelő, Csik-, Udvarhely-, Háromszék tankötelek felügyelője nagyságos Antalffy Károly kir. tanácsos ur és kijelentette, hogy törvény értelmében 80 tanulóval több nem járhat egy iskolába egy tanító keze alá. A meglevő czél-szerűtlen iskolában csak szükségből és ideiglenesen engedheti meg az oktatást. Két tanítóról és két alkalmas tanteremről kell gondoskodni. És így ez irányban is mozgalom támadt.

Az új tanítói állomásra pályázatot kellett volna hirdetni, de ez igen kényes dolog volt, mert a törvény értelmében egy rendes tanítónak 300 forint, egy segéd-tanítónak 200 frt minimális fizetést és kényelmes lakást kell adni. Barátosnak pedig nem volt sem pénze, sem czél-szerű iskolaháza, csak adóssága. Az előjáróság és az ujonan választott iskolaszék most azon gondolkodott, hogy egy olyan ide való embert kell keresni, a ki a tanítás mester-ségét is érti, lakháza is van s mégis tanítósodik kevés fizetésért is. Az iskolaszék többsége úgy vélekedett, hogy ifj. Bibó József jó lenne, mert ő a nagyenyedi ref. iskolában hat gymnasiumt végzett és a tanító-képezdébe is tanult. De az elő-járók közül néhányan — kik az iskolaszéknek is tagjai voltak — ezt elleneztek. Különösen az öreg Balogh Károly egész gyűlölettel viseltetett nevezett tanítójelölt iránt és mindent elkövetett ellene. Balogh ur és párthívei megkínálták a faluban minden iskolázott embert a községi tanítósággal. Az említésre méltók közül megkínálták Veres Elek urat, ki a forradalom után Nagy-Enyeden osztály-tanító is volt, s újabb időben mint magánzó itthon lakott saját házában. Veres ur megköszönte a bizalmat, de semmi szín alatt nem vállalkozott. Azután felkérték Andrád Sámuel, ki iskoláit szép sikerrel végezte volt a forradalom előtt, a zenéhez is értett, a maga idejében jeles orgonás volt. De semmi kedvet nem érzett a terhes tanítói pályára lépni, inkább szerette egyszerű családi tűzhelye mellett a nyugalmat.

Tiszt. Vékás Lajos lelkész, Kocsis Elek ének-vezér, Balogh István birtokos és községi »virilis« képviselő, Bucsi Károly mint iskolaszéki tagok egy három tagu bizottság által Bibó Józsefet kérték fel a tanítói állás elfogadására, ki is a meg-tisztelő felhívásra megjelent az iskolaszék gyűlé-sében a mesteri lakháznál 1870. október 9-én és a segéd-tanítóságot — tekintve a község szorult anyagi helyzetét — egy évre 150 forintért elvál-lalta. Ekkor az iskolaszék a tanköteles gyerme-keket két külön iskolába csoportosította. A 6—9 éves fiú és leány gyermekek képezték a kezdő vagy kis iskolát, melynek oktatásával Bibó ta-nító bízott meg; ez az iskola jellegére nézve többé már nem felekezeti volt, hanem községi. A 10—12 éves mindkét nemű gyermekek képezték a nagy iskolát, ez Kocsis tanító ur vezetés alatt felekezeti jelleggel a régi iskolaházban maradt.

(Folytatása következik.)

Körlevél.

Közigazdasági szempontból felelett kíváncsatos, hogy ezután már az ifjuságnak minél nagyobb része lépjen az ipari pályára, különösen, hogy a hivatalnoki és tudományos pályáról azok, kiknek

ezekre képességük és hivatásuk különben sincs, eltereltesse: az egyes iparágak szolgálatában álló ipartanműhelyek mellett a budapesti, kassai s újabban a brassói állami középiskola alapításával fokozatos fejlesztésével kedvező alkalmat nyújtottam arra, hogy az ifjúság magát a gyakorlati pályára s különböző irányban kiképezhesse.

Ezen cél szolgálatában álló középiskolák közül a budapestinek és kassainak szervezete immár eléggé ismeretes lévén, szükségesnek tartom, hogy az azokkal egyenlő külszervezettel bíró s e tekintetben az erdélyi részekben egyedül álló brassói állami közép faipariskolának szervezetét és célját megismertesse a t. igazgatóság a vezetése alatt álló intézet tanulóival.

Ezen intézet célja: hogy a butor- és építőasztalos és esztergyólyos ipar terére főmunkásokat, művezetőket s szakavatott önálló működésre alkalmas mestereket neveljen.

Ezen célból a szakértelem és gyakorlati ügyesség fejlesztésére egyenlő súly van fektetve az intézetnél, melynek tanfolyama három évre terjed.

A felvételre feltétel valamelyik középiskola, gymnasium, polgári vagy reáliskola négy alsó, avagy a felsőnépiskola három osztályának jó sikerrel való elvégzése.

Mindezek folytán felhívom a t. igazgatóságát, hogy a tanév bezárása előtt a vezetése alatt álló intézet tanulóival a brassói állami közép faipariskola szervezetét és célját ismertesse meg és tanácsolja az abba való belépést mindazoknak, a kiknek a faipar iránt hajlamluk van és a kiknek a tudományos pálya jövőt nem ígér.

Figyelemztessé egyzersmind azon kedvező körülményre, miszerint ezen intézetben a tanítás díjmentes s az intézettel kapcsolatban álló konviktusban a szegény sorsú jó tanulók némi kedvezményekben részesülnek, valamint az intézetet jó sikerrel végzett tanulóik, kik előzőleg a gym., polgári vagy reáliskola négy osztályát sikerrel elvégezték az egy évi önkéntesség kedvezményét élvezik s e mellett az intézetből nyerendő végbizonyítvány alapján az asztalos és esztergyólyos ipar önálló üzésére fel vannak jogosítva, valamint a m. kir. államvasutak kocsigyárainál 1 frt 20 kr. napidíj mellett gyakornoki minőségben alkalmazást nyerhetnek.

Az érdekeltek bővebb felvilágosításért Orbán Ferenczhez, ezen faipariskola igazgatójához (Brassó) fordulhatnak. **Eötvös Károly Lajos,** kir. tanfelügyelő.

Különfélék.

— **Az idej ujonczozás kézdi és bereczk-sósmezői** sorozó járásban következő eredménnyel folyt le: Kézdi járásban felhivatott 763, előállított 532, besoroztatott 100; bereczk-sósmezői járásban felhivatott 83, előállított 9, besoroztatott 3.

— **Hymen.** Alosernátoni Domokos Mihály nagybirtokos f. év és hó 22-én tartotta menyegzőjét Kolozsvárt, dr. Kolozsváry János művelt és szép leányával, Klárával. Az egyházi szertartást nagy tiszteletű Szász Gerő kolozsvári esperes végezte. A menyegző napján az ifju pár a vőlegény alosernátoni birtokára utazott, hol szívélyes fogadtatásban részesült.

— **Szinészet.** Emilitettük volt, hogy K. Vásárhely város tanácsa Zoltán Gyula szinigazgatónak 12 előadásra feltételeesen engedélyt ígért, azon esetre, ha Bácskay Julcsa szintársulata, mely május havára már régebben engedélyt kapott volt, a »Szinészeti Közlöny« hire szerint fel fog oszlani. Amde ezen hír Bácskay Julcsa hivatalos uton érkezett nyilatkozata szerint valótlan, mivel ő társulatát nem oszlatja fel s igénybe óhajtja venni engedélyt május havában. Ilyen viszonyok között a városi tanács tekintettel azon körülményre, hogy a jövő nyári szini évadra már két szinigazgatónak engedélyt adott, a Zoltán Gyula részére kilátásba helyezett engedélyt visszavonta, mivel ugy a társulatok mint a közönség érdekeire nézve veszélyesnek tartotta egy évadra 3 társulatnak engedélyt adni.

— **A királykisasszony és a varottas.** A királykisasszony kelengyéjéhez régebben megrendeltek két szobára való butort, kalotaszegi varrotással bevonnva. Most utolag egy teremre való kalotaszegi varrotast rendelt Mária Valéria főhercegnő. Az első rendelés volt sárgás fodorvászonon kék varrottas egy öltözöszoiba teljes berendezéséhez és ugyan csak fodorvászonon égő piros varrottas egy pipázó terem minden butorzatához, odaértve természetesen az ajtó- és ablakfüggönyöket is. A mostani új rendelés sárgás fodorvászonra szól, fehér himzéssel.

— **A berlini munkásvéd értekezlet.** A munkás értekezlet illető bizottsága, hir szerint, kimondotta hogy 12 éven alul levő gyermekek munkába egyáltalában nem vehetők, 12—14 éves gyermekeknek hat órai, 14—16 éves gyermekekre nézve pedig 10 órai munkaidőt fogad el. Azonkívül kimondotta az értekezlet, hogy gyermekeket vasárnapon és éjjeli időben, valamint veszélyes és egészségtelen üzemeknél foglalkoztatni tilos.

— **Az özvegy trónörökösné — menyasszony.** Stefánia özvegy trónörökösné április elején Meránba megy Károly Lajos főherceg családjának látogatására. A meráni „Burgräfer“ azzal a szenzációs hírrel lepi meg a világot, hogy az özvegy trónörökösnét ez alkalommal el fogja jegyezni Károly Lajos főherceg idősebb fia, estei Ferencz Ferdinánd, a preumptív trónörökös. Az özvegy trónörökösnéből e szerint megint igazi trónörökösné válnék. Bécsi legújabb hírek szerint a meráni Burgräfer el hite, minden alapot nélkülöző hírlapi kacsa.

— **Határsértő oláhok.** Ó-Orsova lakossága között nagy izgalmat keltett a Predeal szélén történt román paraszt garázdálkodás. A magyar határon garázdálkodó románok, a kik fegyvert is emeltek a csendőrrőrkökre, természetesen másképen adják elő saját körükben az esetet, mint a hogy megtörtént. Az eset rövid története egyébként a következő: Lápádateszku George, egy romániai oláh a Predeal széli határon belül, mintegy 250 lépéssnyivel belül a magyar területen legeltette juhait, számszerint, mintegy 50 darabot. Az épen Predeal környékén czirkáló magyar járőrök elcsípték a tilosban járó oláh juhászt s juhaival együtt Ó-Orsovára akarták meneszteni. A mint Poplec községe mellett haladnak el, a járőrök észreveszik, hogy a magyar kincstári erdőből halomszámra szállítják a fát az oláhok. A járőrök rögtön az erdő sűrűje felé tartottak, hogy megakadályozzák a távozt. Már messziről főlőslőtőkát az oláhokat, hogy rögtön hányják le a szekerekről a fát, mert az a magyar kincstár tulajdonát képezi. Minél inkább közeledtek azonban a járőrök az oláhokhoz, annál hevesebb lett közöttük a szóváltás. A zajra, a mely messze fölverte a rengeteg erdő csöndjét, nemsokára három fegyveres oláh katonához rohant át a románia határon belül levő örházból a magyar kincstár tulajdonát képező erdőbe s kivont fegyverrel állottak a veszekedők közé. Persze az oláh faorzóknak keltek védelmére s kinyilvánították parancsoló módon a magyar járőröknek: hogy ha rögtön el nem takarodnak, lelővik őket. A fegyveres oláh katonák láttára az oláhok vízszemet kapva a lovak közé vágta, hogy míg az oláh katonák és magyar járőrök verekednek, ellillanhasanak a fával. A járőrök most az oláh szekerek elé rohantak. Nem rettentette őket vissza az sem, hogy az oláh katonák mellüknek szegezték a töltött fegyvereiket. Az oláh katonák látva, hogy semmire sem mennek a magyar járőrökkel, meghátráltak. De visszavonulásuk közben néhány ölnyi távolságból néhány lövést tettek a magyar csendőrökre. Szerencsére egyik golyó sem talált. Még ezután sem szűnt meg a lövöldözés. A magyar őrsjárat kénytelen volt fegyvereit használni. Az egyik oláh katonát meg is sebesítették. A faorzók megmenekültek, ellenben Lápádateszku George juhászt az orsovai szolgabíró hivatalának adták át. Az orsovai szolgabíró az esetről jegyzőkönyvet vett fel.

— **Bismarck haragja.** A Bismarck-válságnak egyik nagyon jellemző epizódja ez: Bismarck hg a napokban megbecsültette összes rendjeleit egy berlini ékszerészszel. A herceg tudniillik állítólag összes rendjeit deponálni akarja a birodalmi bankban. Mialatt az ékszerész szakértő szemmel vizsgálta a temérdek rendjelt. Bismarck hallgatagon járt föl s alá a szobában. Végre odafordult az ékszerészhez s így szólt: „Berlinben nem fognak engem látni többé!“ Azután odamutatott a fekete sasrendre s hozzátette: „Ezt többet fel nem teszem. Ha még egyszer mutatkozom kell valahol hivatalosan, frakkot húzok s legfőljebb a Johannita-rend keresztjét és a vaskeresztet teszem fel.“

RÖVID HIREK.

Bécsben mult kedden dr. Handhirsch Adam egyetemi tanárségéd 26 éves korában vérmérgezés következtében meghalt. — **Varadia** temesmegyei községben a vörhény mind jobban terjed. — **Nagy-Kikindáról** már hosszabb idő óta nyomtalanul eltűnt egy Richter nevű házaspár. — **Füzitő és Uj-Szöny** közt az elűnteket országszerte körözik. — **Győrön** a minap a gyorsvonat elgázolt két lovat. — **Győrön** mult kedden Novák kocsitologató az útközök közé került, melyek összeestek a mellkasát, ugy hogy azonnal meghalt. — **Bécsben** márcz 25-én Baulle Kondrád 19 éves egyetemi hallgató zilált anyagi viszonyai felett elkeseredve, agyonlőtte magát. — **Szegeden** elfogták Kovács Miklós félegyházi illetőségű kéményspérő segédét, ki még a mult 17-én megszökött Budapestről, a 38-ik számú gyalogezredből. — **Soborsinból** Mojszin Károly községi őrök lopás és közokirathamisítás elkövetése után megszökött. Most körözik. — **Radnán** Dobra Zsófi

cseléd meggyilkolta újszülött gyermekét, azután megszökött. Nyomozzák. — **Temesváron** Hönig Berta jó családból való fiatal leány a Makay-féle ház második emeletéről oly szerencsésen esett le az utca közvételére, hogy semmi lényeges baja nem történt. — **Legett színház.** Brombergben a napokban a városi színház teljesen leégett. A tűz keletkezésének oka még nincs kiderítve. —

Irodalom.

„Budapesti Hirlap.“ (Szerkesztők és laptulajdonosok: Csukási József és Rákosi Jenő) A »Budapesti Hirlap« újévvel pályafutása tizedik évébe lépett. Az elmúlt évek őrési haladás korszakát alkotják a magyar zsurnalisztika történetében és a »Budapesti Hirlap« talán elfoglaltság nélkül mondhatja magáról, hogy övé az első és korszak megindításában, mely a magyar sajtót a legmodernebb és legkitűnőbb európai sajtó magaslataira emelte. A »Budapesti Hirlap«-ot ebbeli törekvésében hétről hétre, hónapról hónapra, évről évre, szakadatlanul nagy arányokban növekedve, támogatta Magyarország intelligenciája: a világ legfogékonyabb, legméltányosabb és ragaszkodásban leghűbb közönsége. A decennium küszöbén elmondhatjuk, hogy a »Budapesti Hirlap« a művelt magyar újságolvasó közönség mandatarusa. Emegbizatás őrési erkölcsi súlyával veszünk részt a vélemények harcában és a közdolgok intézésében. Hogy milyen sikerrel, arról az elmúlt és a jelen viszonyok legékebben tanuszkodhatnak. A védelmi vita alatt, az alkotmány- és nemzetellenes kísérletekkel vívott elszánt küzdelemünkben, valamint a ferde pártviszonyokból eredt fonák helyzetek kritikájában, melyek okai és forrása a jelenlegi válság, a »Budapesti Hirlap« minden egyes száma a nemzeti jogok és aspirációk diadalmas hőseként szállott síkra. A közönség érezte, hogy lapunkban a legösszintűbben, legbátrabban és legelszántabban nyilatkozott meg a közérzet szava. És a mikor a közönség napról-napra lavinaként növekedő tömegével segítségünkre és támogatásunkra jött: a »Budapesti Hirlap« döntő erővel működött közre a vitás kérdések megostromlásában, a politikai fordulat és az új események előkészítésében. A pártoktól független, csakis a közérdek által vezérelt és saját becsületos meggyőződésünktől dikált működésünk akkor érte el a legsebbe jutalmát, a mikor minden igaz magyar ember a »Budapesti Hirlap«-ban kereste és találta a nemzeti ügyek legfáradhatatlanabb, legszívósabb és legvehemenssebb védelmét Legbuzgóbbi parkodásunk, hogy a »Budapesti Hirlap« a jövőben is az maradjon, a mi volt, a minék indult, a mely irányban hatalommá növekedett, a miben az elsőseget nem engedheti át soha senkinek: a legmagyarabb ujság, tartalomban, lélekben, szóban egyformán. A legmagyarabb ujság és mint ilyen a nemzeti érzellet leghűbb tolmácsa, ébresztője, igaztója és ha kell lángba borítója. A legtisztább tudatossággal hirdetik és valljuk, hogy olyan időkben, a mikor a nemzeti eszme fajfentartó és államalkotó erővel érvényesíti magát mindenütt, hogy ugyan akkor nemcsak jog, hanem kötelesség nekünk magyaroknak a szovinizmus lelkesedésével, sőt türelmetlenségével szolgálni a nemzeti irányt mindenben és mindenkor. Ez a mi programunk. E programunkkal nekünk adott igazat a magyar közönség, mely semmitől sem irtózik inkább, mint a színetlen és lelketlen kozmopolitaságtól, a hamisságokra és az elmék megtévesztésére alkalmas czifra jelszavaktól; nekünk adott igazat, midőn lapunkat szinte bihetetlen mértékben felkarolta és egyre jobban terjeszti. E programmal folytatjuk a jövőben is mindennapi munkánkat a közügyek szolgálatában. Folytatjuk erősen fegyverkezve a nagy tusákra, a melyek a közeljövőben a nyilvános élet minden munkására várnak. A nemzeti munkából részt kérünk és részt fogunk benne venni legjobb tehetségünk szerint, pártolva és támogatva mindent, a mi szükséges, életképes, derék és jó; ostromolva, üldözve mindent, a mi céltalan, félszeg s becselten. Ebbeli szándékunkban nem fog bennünket korlátozni semmiféle személyi tekintet, párt- és hatalmi érdek és nincs az a politikai fordulat, melynek kedvéért és érdekében pártatlanságunkat és elfoglaltságunkat csak egy pillanatra is feladnók. A szigorú objektivitás utját fogjuk követni a zsurnalisztika egyéb ágában. Az irodalom és művészet kérdéseiben mint eddig, ugy ezental is szigorúan mellőzni fogjuk a pajtáskodást és klikk-szellemet. A mi megfelel a szép és nemes ízlésnek, az mindig elfoglaltan méltatásra fog találni lapunkban. Mi magunk is azzal vélünk legjobbat szolgálatot tenni az irodalomnak, hogy egy sor se jelenjék meg lapunkban, a mely az irodalmi mértéket meg nem üti. Közleményeink irodalmi színvonalának előkelősége kezdettől fogva legfőbb gondunkat képezte. El is értük vele azt, hogy a »Budapesti Hirlap« a legkifogástalanabb magyarsággal irt ujság mindenekfölött vezérezik-ei és társzói irodalmi érték dolgában verseny

nélkül állanak. Tudósítások és hírek dolgában a leggazdagabb és legmegbízhatóbb forrásokkal rendelkezünk. E nemű közleményeink megválogatásánál mindig szemelött tartjuk, hogy a legműveltebb és legkényesebb izlésű közönséget szolgáljuk. A valóságot, igazságot és idomságot sohasem aldozzuk fel a szenzációnak. Az erkölcsi tisztaság, a jó és nemes érzés tiszteletben tartásával a »Budapesti Hírlap« hű, szolgálatkész és lelkiismeretes házi barátja óhajt lenni minden magyar uri háznak. Az előfizetés feltételei: Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr, egy óra 1 frt 20 kr. Az előfizetések vidékről legcélszerűbben posta-utalvánnyal eszközölhetők következő cím alatt: A »Budapesti Hírlap« kiadóhivatalának, IV. ker., Kalap-utca 16. sz. Az egész fűrdő-évad alatt előfizetőink kívánságára a lapot bárhová utánuuk küldjük, még akkor is, ha nyáron át többször változtatnak tartózkodási helyet. A »Budapesti Hírlap« jelenleg rendkívül érdekes két kötetes angol regényt közöl: »Doktor Kupido«, írta Broughton Rhoda. A regénynek április hó 1-sejéig a lapban megjelent részét (26 folytatás) az új előfizetők külön lenyomatban ingyen megkapják.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

Hirdetések.

Hirdetmény.

A Gross Gyuláné árvái tulajdonát képező beltelek, a piac közelében, (Bertalan-féle ház) folyó évi szent Györgytől naptól kezdve több évre haszonbérbe adandó, az utcára nyíló kettős szoba (bolthelyiség) és ugyanazon a telken egy család számára kényelmes lakás, értekezhetni és kivehető a sepsiszentgyörgyi árvaszéknél.

Sepsi-Szentgyörgy, 1890. márcz. 24. én.
Gross, apai gyám.

„RÉPÁTI“

ÉGVÉNYES-SAVANYUVIZ

a monarchia legszénsavdusabb és legtisztább égvényes savanyu-
vizei közé tartozik.

Orvosi tekintélyek nyilatkozata szerint **kitűnő sikerrel** használtatik: **a légzőszervek betegségeinél, vese- és gyomorbajokban, a hugyszervek bántalmainál stb. Ezen betegségek ellen a „répáti“ savanyuviz a legkellemesebb s egyszersmind a leghathatósabb gyógyító szer.**

Gazdag szénsav tartalmánál fogva, mint élvezeti viz, igen kellemes ízzel bír. Borral elegyítve, pompás üdítő ital, **savanyubb borokhoz használva páratlan.**

A töltés egy legkitűnőbb töltő-készülékkel eszközöltetvén, a palaczkba töltött viz a forrás vizével vegytartalmilag teljesen azonos marad.

A „répáti“ savanyuviz mindig friss töltésben és valódi minőségben kapható raktáron:

Kézdí-Vásárhelytt: Kupán József, Sepsi-Szentgyörgyön:
Séra István, Uzonban: Khon Dániel uraknál.

A „répáti“ savanyuviz kútkelzelősége:

György József

28-30

Kászón-Impéren, (Csikmegye.)

A „Pesti Hírlap“ megjelenik 40.000 példányban.

PESTI HÍRLAP

* Legelterjedtebb, legkedveltebb és amellott legolcsóbb magyar napilap. *

PESTI HÍRLAP

Kormánytól és pártoktól **független, demokratikus** irányu politikai napilap.

Szabadelvűség és függetlenség minden irányban: az a jelszó, melyhez hű maradt, immár 12-ik éve, mindig.

És hű marad ezentúl is.

Közkedveltség tekintetében vetélytárs nélkül áll.

Kétségtelenül a **legbővebb és változatosabb tartalmu** az összes napilapok közt.

Zene- és sorsolási mellékleteket egyedül a »Pesti Hírlap« ad előfizetőinek.

◀▶ Mutatványszámokat ▶◀

egy levelező-lapon nyilvánított óhajra egy hétig ingyen és bérmentve küld a „Pesti Hírlap“ kiadóhivatala (Budapest, Nádor-utca 7. sz.)

Előfizetést kezdeni a hó bármely napjától lehet. — Az előfizetési pénzek a „Pesti Hírlap“ kiadóhivatalába küldendők.

Előfizetési árak:

Egész évre 14 frt. | Fél évre 7 frt. | Negyedévre 3 frt 50 kr. | Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Összetévesztések kikerülése végett csakis PESTI Hírlap irandó cím gyanánt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Nádor-utca 7. sz.

Összetévesztések kikerülése végett csakis PESTI Hírlap irandó cím gyanánt.